

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Theologicae De Charitate

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1683?]

Conclusio Octava. Deus amandus est amore prædominante; id que sub obligatione peccati mortalis.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10951907-2

tradiderunt SS. Pontifices Leo & Gregorius. Duo sunt amores ex quibus omnes procedunt voluntates ita diversi qualitativus, sicut dividuntur Auctoribus. Rationalis enim animus, qui sine dilectione esse non potest, aut Dei amator est, aut mundi. In dilectione Dei nulla nimia, in dilectione autem mundi cuncta sunt noxia: & ideo aternis bonis inseparabiliter inherendum, temporalibus vero transsemiter utendum est; ut peregrinantibus nobis, & ad patriam redire properantibus, quidquid de prosperitatibus mundi hujus occurrerit, viaticum sit itineris, non illecebra mansioris. S. Leo serm. 5. de jejuniis 7. mensis cap. 3. His, ut alios omittamus, adjungimus Bernardum: Quidquid fatimur, jubemur facere in gloriam Dei. serm. 2. de Dixer. edit. Paris. postrem.

CONCLUSIO SEPTIMA.

Ostenditur qualiter actiones in Deum referri debeant, & quomodo quilibet id etiam prestare possit.

EX dictis patet quanto jure Deputati Facultatis Theologicae Lovaniensis inter suos articulos quos sanctae Sedi examinandos obtulerunt, posuerint hunc: *Omne opus ut plene bonum sit, & ne venialiter quidem in eo delinquatur, debet ex tali charitate (generaliter sumpta) procedere, ac per ipsam referri in Dominum Deum.* Huic articulo subjungunt illi & nos cum ipsis: *attamen ista relatio per charitatem perfectam fieri non debet, sufficit eam fieri per charitatem imperfectam.* Sed neque necessaria est relatio ex charitate actuali, sive ex charitate super quam fiat actualis reflexio. Hae namq; continua in operibus nostris reflexio est multis hujus vite distractionibus impossibilis. Sufficit ergo quod opera nostra per charitatem virtutalem in Deum referantur. Nequaquam tamen sufficit ut intellecta in Deum dirigantur, sed requiritur ut affectu: parum quoque est quod sub ipsius diei exordium cursum formetur voluntatis affectio sive intentio istius diei opera in Deum referendi. Siquidem nil certius quam formatam semel ejusmodi intentionem, fieri frequentissime ut interdum exerceantur non ex charitate sed ex cupiditate, adeoque non in Deum referantur, nam ut iterum praedicti Deputati: *Charitas & cupiditas generatim non sunt aliud quam bona & mala voluntas: sunt bona & mala radix: quarum haec solos malos, illa proferre possit solos bonos fructus.* Requiritur ergo ut eum in modum actiones procedant ex charitate, sicuti in homine avaro, ambitioso, luxurioso, lucra, honores, vetera procedunt ex avaritia, ambitione & luxuria. Quamquam alii aliis facilius possint modo iam descripto actiones suas in Deum referre, nulli tamen impossibilitatem jure cavari possunt, ne operarii quidem aut mechanici labori suo toto die intententes. In Deum opera sua referent ejusmodi homines primo, si illa & laborem suum exerceant ex sincera intentione humiliter sese subijcendi atque obedjendi divinae providentiae, qua hunc in isto, alium in illo vivendi genere constituit. Secundo, si opera sua & artes exerceant, ut exequantur divinam ordinationem, qua Deus in communis commodum statuit, ut diversa opera ob diversas necessitates & commoditates exerceantur. Tertio, si illa faciant ut sese conforment divinae voluntati, quae jubet ut sese familiamque suam hoc illove modo intertineant. Denique illa in Deum referent, si per eas quas in suo officio subeunt molestias, studeant satisfacere divinae justitiae peccatis suis laesae.

CONCLUSIO OCTAVA.

Deus amandus est amore praedominante; id que sub obligatione peccati mortalis.

Omne amoris praedominantis ille intelligitur amor qui cor nostrum praecipue possidet: ad quem requiritur ut objectum ejus praeter alios sit dilectum, sive ut nil aliud atque aut magis sit dilectum ne quidem interpretative. Ita contingit quosdam esse adeo avaros, ut in illis praedominetur amor divitiarum, alios esse adeo ambitiosos, ut in illis praedomi-

prædominetur amor honoris; quosdam ita luxuriosos ut in illis præcipuum locum sibi vindicet amor fœdæ voluptatis. Si simul sit avarus, ambitiosus & luxuriosus, prædominatur amor vitii præ cæteris dilecti. Hinc patet non omne objectum peccati mortalis dum plura committuntur amari amore prædominante, adeoque non in omni constitui finem ultimum ipsius agentis: id enim propriè loquendo est finis ultimus agentis quod amore prædominante amatur. Dico *finis ultimus agentis*: quia cum *finis ultimus actionis* sit is qui non refertur in alium finem, non solum quilibet peccans mortaliter, sed etiam quilibet peccans venialiter constituit finem ultimum actionis in illo objecto cujus amore peccat. Dico etiam propriè loquendo, quia *impropriè* dicitur quovis peccato mortali finis ultimus agentis constitui in creatura, illa nimirum cujus amore contemnitur Deus qui *de jure* est finis noster ultimus. Præmissâ terminorum explanatione, facile ex primo maximoque mandato *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo totâ animâ tuâ, &c.* videre est quod Deus amore prædominante sit à nobis amandus. Ad eò namq; clarè obligatio Deum amandi isto amore continetur primo maximoque mandato, ut eam non solum Theologi omnes, verum etiam omnes passim Christiani in isto præcepto viderint. *Summum bonum* (ait Aug. l. de mor. Eccl. cap. 11.) *quod etiam optimum dicitur non modo diligendum esse nemo ambigit, sed ita diligendum, ut nihil amplius diligere debeamus: idque significatur & exprimitur quod dictum est ex totâ animâ, & ex toto corde, & ex etotâ mente.*

Præceptum hoc, ait Salefius lib. 10. de amore Dei cap. 6. *nobis injungit amorem electum ex millibus sicut dilectus hujus amoris est electus ex millibus, ut dilectâ Salamitis notavit in Cantico. Est amor qui omnes amores debet excellere & regnare super omnes nostras passiones, & hoc est quod Deus à nobis requirit, ut scilicet inter nostros amores ipsius cum primis nobis cordi sit, solusque dominetur in cordibus nostris.* Etiam probatione opus non est quod hæc obligatio sit sub peccato mortali: nam primum maximumque mandatum, ad actum suum præcipuum, qui est amor Dei prædominans, & eò sensu super omnia, procul dubiò obligat sub mortali. Hinc Aug. loco ante citato indubitanter asserit, *quod mors ipsa sit non diligere Deum. Non diligere autem, ipso Augustino verbis immediatè subjunctis interpretante, nihil est aliud quàm ei quidquam in diligendo atque sequendo præponere. Cui si diligendo aliquid vel præponimus vel æquamus, nos ipsos diligere nescimus.* Idem epist. 52. quæ est ad Macedonium. Hic proinde amor, verbis Salefii loquimur, *necessarius est omnibus ad salutem consequendam.* Nil clariùs quàm si *mors ipsa sit non diligere Deum amore isto, prædominante scilicet; item si ille amor necessarius sit omnibus ad salutem consequendam, confectarium esse nos sub peccato mortali obligari ad amorem Dei prædominantem.* Neque huic obligationi satisfacit per quemdam habitum otiosum. Quis enim dixerit per habitum otiosum Deum amari, Deum diligere ex toto corde, ex totâ animâ &c. ? Præterea charitatis proprietates expressæ in capite 13. 1. epist. ad Corinth. *Patiens est, benigna &c. omnia sustinet, omnia suffert &c.* satis indicant scripturam de actuali charitate potiùs quàm de habituali esse intelligendam. Vide etiam S. Thomam 2. 2. quæst. 31. art. 4. ad primum & quæst. 44. art. 2. ad primum, prout & alibi, constantissimè docentem, quod de habitibus virtutum non detur præceptum, sed de actibus. Et quamvis de habitibus darentur præcepta, non equidem darentur de habitibus otiosis, quos sana Philosophia non admittit; & sana Theologia in adultis repudiare omninò debet. Nam quod Philosophiam attinet, habitus ab ea vocantur qualitates operativæ. Quod ad Theologiam spectat, quid magis nocivum, quam sibi & aliis persuadere quod per habitus, sobrius, pius, & justus sit, cum nec sobriè, nec piè, nec justè vivat? Erit fortè qui hinc suspicetur quod negemus dari in adultis habitus, saltem virtuosos & supernaturales; sed perperam: sicut enim in peccatore etiam dormiente aut ad alia distracto admittimus habitum avaritiæ, libidinis, ambitionis, &c. ita quoque in justo dormiente dicimus esse habitum fidei, spei, charitatis &c. sed negamus in adultis dari habitus otiosos sive bonos sive malos sive supernaturales sive naturales. Siquidem ha-

bitus boni & supernaturales, si reverà habeantur, faciunt, ut offerente se opportunitate, quin & sæpè ultrò quæsità, eorum subjectum profiliat in actus; sicuti habitus avaritiæ, libidinis, ambitionis peccatoris dormientis, ubi hic evigilaverit, atque ad se ridierit, oportunitate datà & quæsità in actus suos profiliunt; idque eò promptius, quò vitia ejusmodi magis sunt in affectu: maxima proinde erit ad actus promptitudo, si illorum vitiorum aliquod super omnia dilectum sit: ex quo etiam conficitur, quod si amor divinus sit prædominans, atque in eo quispiam sit habituat, magnà promptitudine erumpet in actus sibi correspondentes. Imò quod hic generatim dictum de habitibus, specialius obtinet in illis habitibus quorum actus est amor sive dilectio; dilectio enim est in suo genere principium reliquorum affectuum. Hinc Aug. enarrat. in ps. 31. *ipsa dilectio vacare non potest... Da mihi vacantem amorem & nihil operantem.* Hæc maxime obtinent dum amor est generalis, ut sunt *Charitas & Cupiditas*, nam charitas est origo omnium affectuum bonorum, & cupiditas omnium malorum, hæc enim est arbor quæ malos fructus facit, illa arbor bona quæ bonos fructus facit. *Sicut amor immundus inflammat animam & ad terrena concupiscenda & peritura sectanda vocat, & in ima precipitat, atque in profunda demergit: sic amor sanctus ad superna levat & ad aeterna inflammat, & ad ea quæ non transeunt neque moriuntur excitat animam & de profundo inferni levat ad cælum. Habet omnis amor vim suam, nec potest vacare amor in anima amantis.* Aug. præf. in Psal. 21.

CONCLUSIO NONA.

Deus morali quodam loquendi modo semper amandus amore prædominante.

AD satisfaciendum obligationi in anteriori Conclusionè descriptæ, requiritur ut actus Divini amoris toties exerceatur, ut morali quodam loquendi modo quovis tempore verè dicatur: hic Deum amat super omnia, hic Deum amat usque ad contemptum sui: regnat in hoc homine Dei charitas, non mundi cupiditas; prædominatur in illo amor Dei, non sæculi. Etenim si non exerceatur toties, aliquo tempore (modo rursus loquendi morali) verum erit dicere: non diligit Deum super omnia: non amat Deum usque ad contemptum sui: regnat in illo mundi cupiditas, non Dei charitas: prædominatur in illo amor sæculi, non Dei: adeoque talis homo convincetur reus peccati mortalis pro illo tempore. Patet ex subsequenti Scripturæ sacræ sententiis: *Qui amat Patrem aut Matrem plusquam me, non est me dignus: & qui amat filium aut filiam super me non est me dignus* Matth. 10. *Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo* 1. Joan. 2. Quod hæc Conclusionè asserimus, oportere ut morali quodam loquendi modo Deus semper ametur amore prædominante, omninò conforme est huic communi Theologorum sententiæ, quæ dicunt Deum debere semper (morali iterum loquendi modo) haberi à nobis pro fine ultimo, cordis nimirum, seu ipsius agentis idque sub peccato mortali: omnes namque Theologi fatentur mortaliter peccari, quoties finis ultimus constituitur in aliquo quod Deus non est, & si in prosecutione istius objecti alias solummodò veniale foret peccatum, de veniali fieri mortale dum in veniali constituitur finis ultimus. Debet ergo secundum famosam istam Theologorum sententiã quilibet sub obligatione peccati mortalis, animo ita esse constitutus, ut quovis tempore, morali iterum loquendi modo, de illo affirmari possit: habet Deum pro fine ultimo; sed quomodo hoc dici poterit totius anni decursu, si paucis exceptis horis, pone etiam diebus aut septimanis, reliquo anni tempore creaturam habeat pro fine ultimo? Nunc verò si hoc dici non possit, erit reliquo anni tempore verum dicere: hic non habet Deum pro fine ultimo, adeoque secundum antedictam Theologorum sententiã reus erit peccati mortalis, tandiu omitendo actum sub peccato mortali præceptum. Similiter admittere debent omnes, quod sub peccato mortali oporteat nos animo ita esse constitutos, ut semper negari de nobis possit, quod creaturam habeamus pro fine ultimo, hoc autem quomodo negari poterit